

DECIZIE

13 iulie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Oleg Sternioală, Valentina Clevadî

examinînd recursul declarat de compania de asigurări „Moldova-Astrovaz” societate pe acțiuni, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea de asigurări-reasigurări „Moldcargo” societate pe acțiuni împotriva companiei de asigurări „Moldasig” societate pe acțiuni, intervenient accesoriu Camerzan Constantin privind încasarea despăgubirii de asigurare și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 26 mai 2016, prin care s-a restituit cererea de apel,

c o n s t a t ă

La 19 ianuarie 2015, SAR „Moldcargo” SA s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva CA „Moldova-Astrovaz” SA, intervenient accesoriu Camerzan Constantin privind încasarea despăgubirii de asigurare și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii s-a indicat că, în rezultatul accidentului rutier produs la 14 august 2012, a fost deteriorat automobilul de model „Mercedes-Benz E 220”, cu numărul de înmatriculare C AV 701, asigurat conform contractului AUTO-CASCO nr. 1224/11 din 29 decembrie 2011, încheiat cu SAR „Moldcargo” SA.

Potrivit procesului-verbal nr. MAI 01865806 din 14 august 2012, vinovat de producerea accidentului a fost recunoscut Camerzan Constantin, șoferul automobilului de model “Ford Tranzit”, cu numărul de înmatriculare LV AH 524.

Susține reclamantul că, la 28 august 2012 a întocmit procesul-verbal de constatare a daunelor nr. 894 și Camerzan Constantin a fost somat prin intermediul telegramei, deoarece lipsea dovada existenței unui contract valabil de asigurare a răspunderii civile, iar suma prejudiciului urmînd a fi încasată din contul ultimului în ordine de regres în temeiul art. 29 lit. d) al Legii nr. 414.

Potrivit devizului de calcul întocmit în baza procesului-verbal de constatare a daunelor nr. 894, prejudiciul material cauzat automobilului de model „Mercedes-Benz E 220” numărul de înmatriculare C AV 701 constituie 15 899.50 lei.

Astfel, în baza ordinului de plată nr. 2025-d din 30 octombrie 2012 a fost recunoscută spre achitare suma prejudiciului cauzat, achitarea fiind probată prin factura nr. 250 din 02 octombrie 2012, ordin avans nr. 1520-d, acordul din 28 septembrie 2012, ordin avans nr. 1333-d, acordul din 05 septembrie 2012, bon fiscal nr. 47029353 din 15 octombrie 2012 și actele de confirmare a lucrărilor efectuate.

Ca urmare achitării sumei pentru prejudiciul cauzat, s-a adresat față de Camerzan Constantin cu pretenția nr. 391 din 15 februarie 2013, solicitând recuperarea în ordine de regres a despăgubirii de asigurare achitată asiguratului Cebanaș Artur pentru daunele cauzate automobilului de model „Mercedes-Benz E 220”, însă la 01 martie 2013 a recepționat contractul de asigurare obligatorie de răspundere civilă pentru pagube produse de autovehicule, încheiat între Camerzan Constantin și CA „Moldova-Astrovaz” SA.

Așadar, la 31 decembrie 2013 s-a adresat CA „Moldova-Astrovaz” SA în calitate de asigurator al persoanei vinovate, cu pretenția nr. 4866, solicitând recuperarea în ordine de regres a despăgubirii de asigurare, acordate asiguratului pentru daunele cauzate automobilului de model „Mercedes-Benz E 220”, însă prin răspunsul nr. 303 din 03 aprilie 2013 a fost solicitat tot setul de acte de la Poliția rutieră.

Ulterior, la 16 mai 2013 s-a adresat CA „Moldova-Astrovaz” SA cu scrisoarea nr. 1208, solicitând în mod repetat, restituirea sumei despăgubirii de asigurare achitată de SAR „Moldcargo” SA în sumă de 15 899.50 lei, însă prin răspunsul nr. 250 din 24 martie 2014 achitarea despăgubirii de asigurare din motivul neprezentării automobilului spre examinare și imposibilității stabilirii pagubelor, a fost refuzată.

Consideră că, refuzul CA „Moldova-Astrovaz” SA de a restitui suma despăgubirii de asigurare este neîntemeiat.

Reclamantul și-a întemeiat pretențiile în baza art. 1329 alin. (1) și art.1415 alin. (1) Cod civil, precum și prevederile art. 18 alin. (1) lit. c) al Legii nr. 414.

Cere reclamantul, încasarea de la CA „Moldova-Astrovaz” SA a sumei de 15 899.50 lei cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul compensat și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoria Centru mun. Chișinău din 27 octombrie 2015, acțiunea a fost admisă. S-a încasat de la CA „Moldova-Astrovaz” SA în beneficiul SAR „Moldcargo” SA suma de 15 899.50 lei cu titlu de despăgubire de asigurare, precum și cheltuielile pentru achitarea taxei de stat în mărime de 476.98 lei, iar în total suma de 16 376.48 lei.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, CA „Moldova-Astrovaz” SA a contestat-o cu apel nemotivat la 24 noiembrie 2015, solicitând casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii. Totodată, apelantul a solicitat amânarea plății taxei de stat, pînă la prezentarea apelului motivat.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 09 martie 2016 nu s-a dat curs cererii de apel depusă de CA „Moldova-Astrovaz” SA, acordându-i-se termen pînă la

20 aprilie 2016 pentru înlăturarea neajunsurilor, și anume: prezentarea cererii de apel suplimentară, cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și dovezii de achitare a taxei de stat în mărime de 357.73 lei, fixându-se ședința de judecată pentru examinarea chestiunii privind primirea în procedură a cererii de apel, pentru 21 aprilie 2016 ora 11:00 și explicându-i-se că, în caz de neîndeplinire în termenul stabilit a indicațiilor din încheiere, cererea de apel va fi restituită.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 mai 2016 s-a restituit cererea de apel înaintată de CA „Moldova-Astrovaz” SA cu toate documentele anexate la aceasta.

La 03 iunie 2016, în termenul prevăzut de lege, CA „Moldova-Astrovaz” SA a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel din 26 mai 2016, solicitând casarea acesteia și restituirea pricinii la rejudicare.

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel la emiterea încheierii contestate a încălcat și aplicat eronat normele de drept procedural.

Pledînd pentru admiterea recursului în sensul declarat, recurentul a indicat că, la ședința de judecată din 21 aprilie 2016 a prezentat cererea de apel motivată și dovada achitării taxei de stat care a fost achitată la 01 aprilie 2016, iar un exemplar a cererii de apel motivată fiind înmînată reprezentantului intimatului.

Totodată, potrivit procesului-verbal se confirmă că, cererea de apel depusă a fost primită în procedură și fixată ședința pentru examinarea în fond a pricinii pentru data de 26 mai 2016 ora 11:00.

Ținînd cont de faptul că, pricina a fost transmisă spre examinare unui alt judecător raportor, prin intermediul poștei electronice i-a fost expediată citația pentru aceeași dată, 26 mai 2016, însă pentru ora 15:00.

Subliniază societatea că, instanța de apel nejustificat a restituit cererea de apel, or, cererea de apel la ședința din 21 aprilie 2016 a fost primită în procedură și fixată ședința pentru examinarea în fond a cauzei, astfel reiese că, instanța de judecată a dat curs cererii de apel.

Mai mult ca atît, instanța de apel fixînd ședința de judecată la o altă dată decît cea a termenului-limită pentru lichidarea neajunsurilor a creat o confuzie, depunînd cererea de apel suplimentară la 21 aprilie 2016, cu anexarea dovezii de plată a taxei de stat, pe cînd urma a fi depus în instanță pînă la 20 aprilie 2016.

Așadar, întru evitarea unor situații confuze, recurentul consideră necesar ca la emiterea încheierii de a nu da curs cererii de apel, termenul limită acordat de către instanță pentru înlăturarea neajunsurilor să coincidă cu data și ora ședinței de judecată în cadrul căreia urmează a fi constatat dacă au fost sau nu respectate condițiile pentru declararea apelului.

Prin urmare, consideră incorectă soluția instanței de apel, or etapa primirii pe rol a cererii de apel a fost deja epuizată, iar noul complet de judecători din proprie inițiativă a restituit cererea de apel, deși de la completul anterior nu au parvenit careva obiecții la termenul de prezentare a apelului motivat și dovezii de plată a taxei de stat, cît și ceilalți participanți la proces.

Studiind materialele dosarului și temeiurile invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea încheierii instanței de apel și

restituirea pricinii spre rejudecare în instanța de apel pentru judecarea apelului în fond din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

După cum rezultă din materialele dosarului, la 24 noiembrie 2015 CA „Moldova-Astrovaz” SA a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii (f.d. 108).

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 09 martie 2016 nu a dat curs cererii de apel depusă de CA „Moldova-Astrovaz” SA, acordându-i-se termen pînă la 20 aprilie 2016 pentru înlăturarea neajunsurilor, și anume: prezentarea cererii de apel suplimentară, cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și dovezii de achitare a taxei de stat în mărime de 357.73 lei, fixându-se ședința de judecată pentru examinarea chestiunii privind primirea în procedură a cererii de apel, pentru 21 aprilie 2016 ora 11:00 și explicîndu-i-se că, în caz de neîndeplinire în termenul stabilit a indicațiilor din încheiere, cererea de apel va fi restituită.

Din procesul-verbal al ședinței de judecată din 21 aprilie 2016, rezultă că, reprezentantul CA „Moldova-Astrovaz” SA a depus cerere de apel motivată și dovada de plată a taxei de stat, anexînd ordinul de plată nr. 133 din 01 aprilie 2016 în mărime de 358 lei (f.d. 125-128) și înmînînd copia cererii de apel intimatului, iar instanța de apel dispunînd protocolar primirea pe rol a cererii de apel și fixarea ședinței de judecată pentru 26 mai 2016 ora: 11:00 (f.d. 135-136).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 mai 2016 s-a restituit cererea de apel înaintată de CA „Moldova-Astrovaz” SA cu toate documentele anexate la aceasta, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) CPC.

Ca temei de adoptare a încheierii menționate instanța de apel a reținut că, apelantul CA „Moldova-Astrovaz” SA nu a înlăturat în termenul menționat în încheierea Curții de Apel Chișinău din 09 martie 2016 neajunsurile cererii de apel depuse împotriva hotărârii primei instanțe.

Colegiul consideră că instanța de apel incorect a ajuns la concluzia de a restitui cererea de apel.

Potrivit art. 368 alin. (1) CPC, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordînd apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Astfel, conținutul art. 369 alin. (1) lit.a) CPC, indică că instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) CPC.

Colegiul conchide că, apelul este o cale ordinară de atac, obiectul căreia sunt hotărârile pronunțate de prima instanță care nu sunt definitive. La exercitarea căii de atac - apelul, persoanele în drept să declare apel dispun de anumite drepturi și obligațiuni.

La rîndul său instanța de apel este obligată de a respecta procedura examinării pricinii în apel atît la faza pregătirii pricinii pentru dezbaterile judiciare, cît și în cadrul dezbaterilor judiciare.

Pornind de la prevederile normelor de drept menționate, Colegiul concluzionează că, instanța de apel a restituit cererea de apel apelantului CA „Moldova-Astrovaz” SA, din motiv că aceasta nu s-a conformat dispozițiilor încheierii Curții de Apel Chișinău din 09 martie 2016 și nu a prezentat cererea de apel motivată și dovada de plată a taxei de stat pînă la 20 aprilie 2016.

Însă la caz se constată că, apelantul CA „Moldova-Astrovaz” SA a prezentat la Curtea de Apel Chișinău în cadrul primei ședințe de judecată care a fost numită pentru 21 aprilie 2016 ora 11:00, atît bonul de plată a taxei de stat în mărime de 358 lei (achitată la 01 aprilie 2016), cît și cererea de apel motivată (f.d. 125-128).

Ca urmare, instanța de recurs relevă că, înlăturarea neajunsurilor cererii de apel ulterior termenului indicat în încheierea din 09 martie 2016, dar pînă la desfășurarea ședinței de judecată, la care a fost stabilită înlăturarea de către apelant CA „Moldova-Astrovaz” SA a neajunsurilor cererii de apel, nu poate fi calificată ca o neîndeplinire a indicațiilor instanței de apel, cu atît mai mult că, instanța de apel protocolar a dispus primirea pe rol a cererii de apel și fixarea ședinței de judecată pentru 26 mai 2016 ora 11:00, cu înmînarea copiei de pe cererea de apel intimatului (f.d. 136).

Or, la caz această etapă a fost depășită în momentul cînd Curtea de Apel Chișinău a dispus primirea pe rol a cererii de apel și fixarea ședinței de judecată pentru examinarea pricinii în ordine de apel, creînd aparența și permițînd să se creadă că indicațiile instanței erau deja înlăturate de către apelant.

În același timp, instanța de recurs relevă că, neînlăturarea de către CA „Moldova-Astrovaz” SA a neajunsurilor cererii de apel în interiorul termenului impus prin încheierea din 09 martie 2016, nu a creat instanței de apel careva obstacole în vederea examinării pricinii în ordine de apel numită pentru 26 mai 2016 ora 15:00.

La acest segment Colegiul ține să menționeze și faptul că, acordarea de către instanța de apel a termenului limită pentru înlăturarea neajunsurilor cererii de apel pentru o dată care nu coincide cu data și ora ședinței de judecată, produce situații echivoce pentru părțile în proces, fapt ce necesită a fi evitat.

Mai mult, în speță este important de reținut și faptul că dreptul la o cale de atac este consfințit și în Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Astfel, în jurisprudența sa constantă Înalta Curte a reiterat că articolul 6 §1 din Convenție nu garantează dreptul la apel asupra unei hotărâri de primă instanță. Cu toate acestea, atunci cînd dreptul intern prevede un drept la apel, procedura respectivă va fi examinată ca o extensiune a procesului de judecată și, prin urmare, va constitui un drept garantat de articolul 6 din Convenție.

În acest sens instanța de recurs notează, că dreptul de acces la un tribunal constituie un element inherent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (CEDO, hot. Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25.02.1982), or drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă, reală și nu iluzorie sau teoretică, iar imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (CEDO, hot. Airey vs. Irlanda din 09.10.1979).

În această ordine de idei, faptele relatate generează casarea încheierii recurate, or menținerea acesteia, în condițiile enunțate, ar constitui o încălcare a dreptului CA „Moldova-Astrovaz” SA de a dispune de drepturile sale procedurale în condițiile

normelor în vigoare, care sunt garantate și de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

Din considerentele enunțate, Colegiul civil, comercial și contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral încheierea instanței de apel din 26 mai 2016, cu restituirea pricinii la rejudecare în instanța de apel pentru judecarea apelului în fond.

În conformitate cu art. 427 lit. b), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de compania de asigurări „Moldova-Astrovaz” societate pe acțiuni.

Se casează integral încheierea Curții de Apel Chișinău din 26 mai 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea de asigurări-reasigurări „Moldcargo” societate pe acțiuni împotriva companiei de asigurări „Moldasig” societate pe acțiuni, intervenient accesoriu Camerzan Constantin privind încasarea despăgubirii de asigurare și compensarea cheltuielilor de judecată, cu restituirea pricinii la Curtea de Apel Chișinău pentru judecarea apelului.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecător

Tatiana Vieru

Judecătorii

Oleg Sternioală

Valentina Clevadi